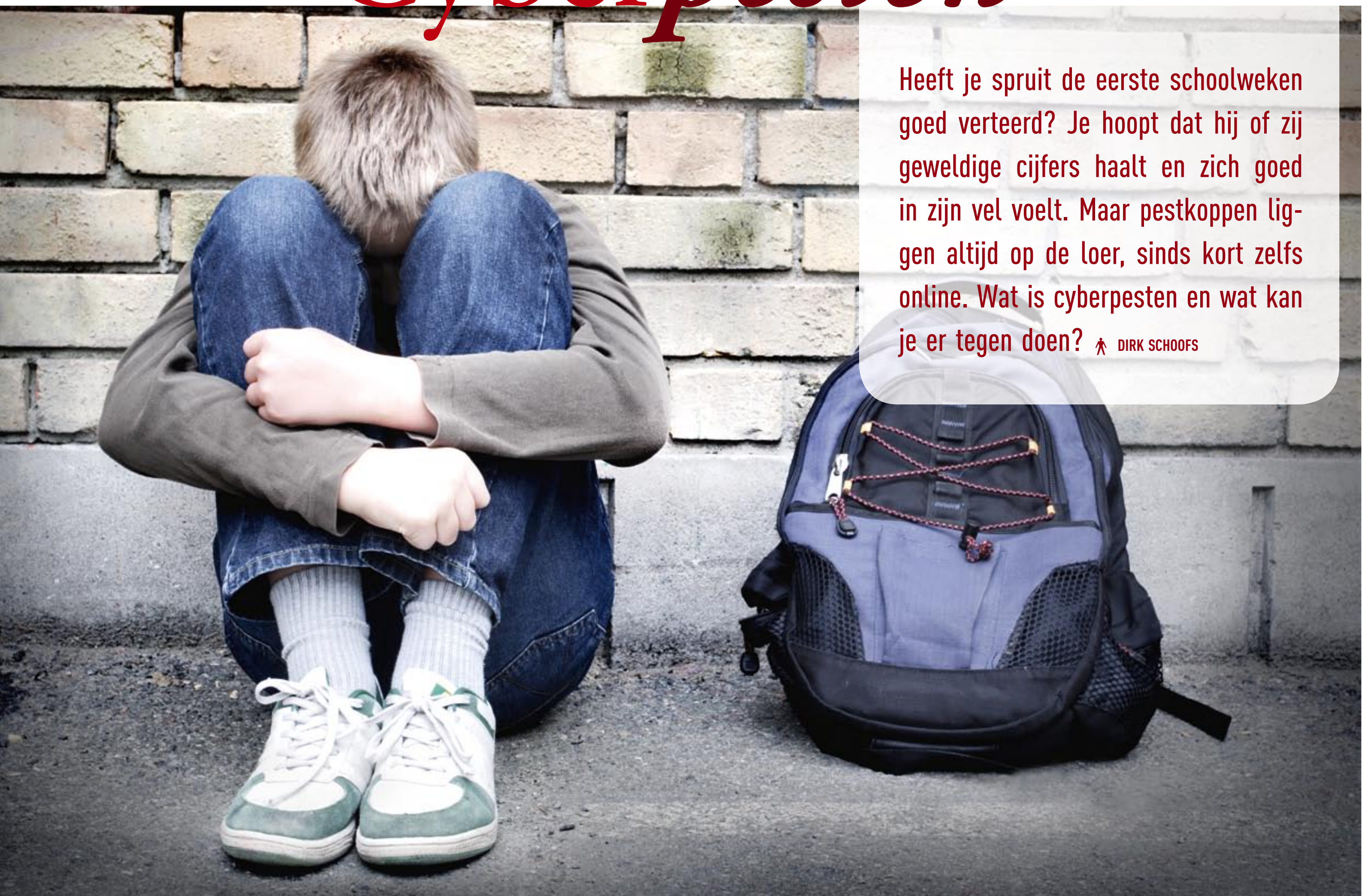
Cyber*pesten*

Heeft je spruit de eerste schoolweken goed verteerd? Je hoopt dat hij of zij geweldige cijfers haalt en zich goed in zijn vel voelt. Maar pestkoppen liggen altijd op de loer, sinds kort zelfs online. Wat is cyberpesten en wat kan je er tegen doen? DIRK SCHOOFS

Een op tien jongeren tussen elf en vijftien werd ooit het mikpunt van cyberpesten. Dat is een van de conclusies uit een Nederlands onderzoek, uitgevoerd door Planet Internet. De kans is dus gelukkig negen keer groter dat jouw kind niet de kop van Jut is. Uit hetzelfde onderzoek blijkt echter ook dat volgens twee op vijf van de ondervraagden cyberpesten voorkomt in hun klas. In Engeland zijn dan weer een op drie kinderen tussen 12 en 15 ooit het slachtoffer geweest van 'cyberbullying'. Belgische cijfers zijn er niet.

WAT IS CYBERPESTEN?

Cyberpesten is pesten via gsm of internet. Daaronder vallen iemand beledigende sms'jes sturen, haatmails sturen, online roddels verspreiden, uitsluiten in chatgroepen, iemands paswoord kraken, vernederende filmpjes op YouTube zetten, iemands foto bewerken en publiceren of ongevraagd telefoonnummers verspreiden. Kinderen gebruiken de nieuwe media om hun conflicten uit te vechten. Dat lijkt ook onvermijdelijk als je bedenkt dat quasi iedere jongere tussen 11 en 15 een mobiel telefoontoestel bezit en bovendien bedreven is in MSN en andere internettoepassingen.

Jonge kwelgeesten kunnen soms erg ver gaan. Zo plaatste iemand bijvoorbeeld foto's online van een klasgenoot met overgewicht, die hij in de kleedkamer had genomen. Of een kind kreeg op MSN van verschillende onbekenden te lezen dat hem een pak rammel te wachten stond in de fietsenkelder van de school. We verzinnen dit helaas niet; elke school in Vlaanderen kent zulke verhalen.

PESTEN OF PLAGEN?

Een stevig onderbouwd document over cyberpesten is het eindrapport Cyberpesten **www.viwta.be/files/Eindrapport_cyberpesten_(nw).pdf**, een studie uit 2006 van het viWTA, in opdracht van het Vlaams Parlement.

Hieruit bleek onder meer dat 32 % van de ondervraagde jongeren ooit een anonieme e-mail had verzonden en 29 % had gescholden via mail, chatbox of MSN. Bijna 1 op 4 had iemand laten schrikken, terwijl 19 procent ongevraagd foto's van iemand op het internet had geplaatst. 11 procent had iemands MSN of homepage gehackt, 3 % had iemand bedreigd en 3 % had opzettelijk een virus verstuurd.

Deze cijfers moeten wel wat gerelativeerd worden. Ten eerste werd het onderzoek online afgenomen. Nogal logisch dat internetgetreiter in deze doelgroep meer voorkomt. Bovendien krijgen we de indruk dat men de term 'cyberpesten' wel erg snel in de mond neemt. Is iemand laten schrikken ook al cy-

berpesten? En wie een filmpje met andere kinderen erin online zet, doet dat niet altijd om te pesten. Daarvan kan je pas spreken als deze internetactiviteiten kwetsend zijn, de pester zich dominant opstelt, het gedrag blijft voortduren en het slachtoffer er mentaal onder lijdt.

CYBERPESTEN IS ERGER

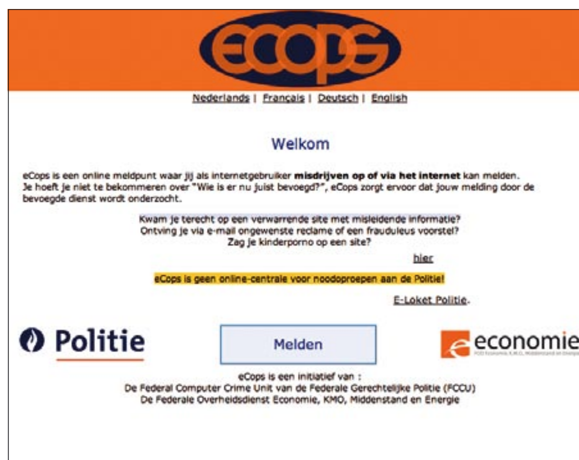
In vergelijking met gewoon pesten heeft cyberpesten toch wel enkele bijzonder gemene trekjes. Normaal stopt pesten aan de voordeur, zodat kinderen zich thuis enigszins veilig voelen. Cyberpesten dringt echter door tot in de intieme sfeer. Het kind krijgt bijvoorbeeld scheld-smsjes bij het ontbijt of ziet vernederende foto's van zichzelf op zijn eigen computer. Pestkoppen tonen zich sterker op het vlak van informatica en zien niet hoe erg hun slachtoffers lijden onder het pesten. Hierdoor beseffen ze nog minder dan anders wat ze aanrichten.

GEEN WRAAK VAN DE NERDS

Op basis van verschillende onderzoeken heeft men een profiel opgesteld van de typische pester en het slachtoffer. Heel vaak is de pestkop een jongen die veel tijd online doorbrengt en ook buiten het internet een behoorlijke kwelduivel blijkt. Zijn ouders zijn veel minder bezig met internet. Meisjes doen minder vaak aan cyberpesten.

Het slachtoffer is doorgaans ook een slachtoffer van de klassieke vormen van pesten. De gedupeerde voelt zich minder populair en in slechts de helft van de gevallen heeft hij iemand verteld dat hij wordt gepest. Cyberpesten neemt toe met de leeftijd. De piek ligt rond 15 jaar, waarna dit fenomeen weer afneemt.

Dat er een verband is tussen cyberpesten en het klassiek pesten, staat als een paal boven water. De treiterijen die beginnen in de jeugdbeweging of op school, gaan verder in cyberspace, mét behoud van de rollen. Het is niet zo dat nerds online wraak nemen op hun pestkoppen. Soms is er wel sprake van een tegen- of kettingreactie. Daders worden slachtoffer en omgekeerd. In het slechtste geval ontstaat er daardoor een soort cultuur waar cyberpesten gangbaar is. Als ouders of leraren geen kaas hebben gegeten van nieuwe media, wordt het internet een virtueel wilde westen waar iedereen elkaar ongestoord op de korrel kan nemen.

Ecops is het meldpunt voor internetmisdrijven.

WAT ALS CYBERPESTEN TE ERG WORDT?

In heel uitzonderlijke gevallen kan het pesten zo bedreigend worden, dat je besluit de politie in te schakelen. Ecops www.ecops.be is een meldpunt voor internetmisdrijven. Op de Help-pagina's lees je tips over hoe je de melding zo volledig mogelijk kan maken en over hoe je de gegevens van de cyberpester kan achterhalen. Gebruik dit meldpunt wel alleen als je het gevoel hebt dat het om stalking of een ander misdrijf gaat. Een klasruzie kan je op een veel efficiëntere manier oplossen. ♦

Voorkomen en indijken

Als volwassene kan je gelukkig heel wat doen om cyberpesten te voorkomen of het op zijn minst in te dijken. Leer om te gaan met internet, zodat je weet waarover je het hebt. Geef je kinderen ook het advies om niet zomaar iedereen toe te laten op hun MSN-lijst, laat staan dat ze hun e-mailadres aan onbekenden geven. Ook vertrouwelijke informatie zoals je adres of telefoonnummer geven ze best niet zomaar door.

Krijgt je kind toch haatmailtjes, dan reageert hij er best niet op. Op die manier is de lol er snel af voor de pester. Zorg er ook voor dat hij in alle omstandigheden beleefd blijft. Toon hen hoe ze ongewenste e-mails kunnen blokkeren en hoe ze vervelende contacten uit hun MSN-lijst verwijderen of blokkeren.

Vraag hen om bewijsmateriaal te verzamelen. Leg bijvoorbeeld uit hoe ze MSN-conversaties opslaan via de gespreksgeschiedenis en hoe ze schermafdrukken moeten maken. Gaan de pester en het slachtoffer naar dezelfde school, dan breng je de leerkracht op de hoogte en vraag je of er op school ook pestsignalen zijn. Een goede school heeft een actief antipestbeleid.

Heeft je kind zelf een blog, zeg hem dan dat hij niet zomaar ongevraagd over andere mensen mag bloggen. Blijkt je zoon- of dochterlief zelf een cyberpester te zijn, dan keur je dit gedrag zonder pardon af. Toon geen sympathie voor een goedgevonden scheldwoord en vraag je kind waarom hij het doet. Straf niet meteen, maar wijs hem op zijn verantwoordelijkheden en probeer hem te laten inleven in het slachtoffer. Eis dat hij er onmiddellijk mee ophoudt. Maak hem ook duidelijk dat je met het slachtoffer contact zal opnemen om na te gaan of het pesten is gestopt.